

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-881

5.12.2023

Landkreditt Forsikring AS

Ulykke

Manglende bilbelte – 80 km/t – unnamanøver – grov uaktsomhet – avkortningsgrad – G-verdi - fal. § 13-9.

Forsikrede kjørte uten bilbelte i en 80-km/t-sone, da hun kjørte ut av veien, trolig som følge av en unnamanøver for elg. Hun ble kastet mange meter ut av bilen. Tre rådgivende leger og en uavhengig spesialist har vurdert skadene til mellom 15 og 40 % varig medisinsk invaliditet (vmi). Foretaket utbetalte basert på 36 % vmi, men avkortet 20 % som følge av grov uaktsomhet. Ved beregningen la det til grunn en eldre G-verdi som var oppgitt i forsikringsbeviset. Saken reiste spørsmål om foretaket kunne avkorte utbetaling under ulykkesforsikringen med 20 %. Også spørsmål om hva som var korrekt forsikringssum. Etter en konkret vurdering uttalte nemnda at forsikredes manglende bruk av sikkerhetsbelte i denne saken måtte anses som grovt uaktsomt. Nemnda hadde ingen merknader til avkortningens størrelse. Vilåårene måtte forstås slik at det var G ved siste hovedforfall som skulle legges til grunn ved beregningen av forsikringssum og ikke oppgitt G verdi i forsikringsbeviset. Forsikrede ble gitt delvis medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede ble utsatt for en trafikkulykke 17.7.21.

I anmeldelsen i politidokumentene fremgår at

[...] Bilen har så kjørt ut på venstre side av vegen. Der har den muligens gjort et lite hopp i første møte med grøft, for så å muligens fly over en grusveg som var en avstikker til venstre for fylkesvegen. Deretter har bilen havnet i grøfta noen meter nedenfor fylkesvegen. Bilen ble så liggende på siden, med fronten i retning Fører funnet utenfor bilen.

Det står også at fartsgrensen var 80 km/t, tørr vei og god sikt. Under Beskrivelse av åstedet står det bl.a. at "Ulykken hadde inntruffet på en rettstrekning etter en svak venstre sving" og at "Belte til fører av bilen var spent stramt mot B stolpen, som kan indikere at det ikke var brukt". I politidokumentene fremgår også at hun var på vei til en auksjon.

Forsikrede opplyste i politiavhøret 2.8.21:

[...] Mistenkte forklarte at hun ikke husket så mye fra hendelsen. Videre forklarte hun at hun vet at det er mye elg i området hun kjørte ut. Hun var usikker på om hun så elgen der i forbindelse med ulykken, men det kunne hende. Hun tenkte videre at det kan ha vært at hun har forsøkt å unngått elgen. Hun trodde kanskje hun hadde sett elg, en kalv og en mor. Det var ikke noe hun ville si helt sikkert, men hun trodde det kunne være slik. [...]

[...]

Mistenkte ble spurt om hun hadde på seg bilbelte. Til dette forklarte hun at hun ikke kunne svare helt sikkert på det. Hun var usikker, men hun hadde fått et trykk i "sidebeina" og et merke over magen. Mistenkte husket ikke noe fra hun satt seg i bilen og skulle kjøre mot Hun antok at hun hadde det travelt og skulle avgårde. Hun kunne ikke si noe sikkert om bilbeltebruken. [...]

Forsikrede kontaktet foretaket i brev 10.8.21. I skademeldingen datert 11.9.21 fremgår det at hun kjørte "[...] Da en elgku m/kalv kom løpende på høyre side av bilen, det er det einaste eg husker. Da har eg sikkert svingt unna og dermed komme over i andre kjørebanelen, husker ikkje alt, [...]"

Foretaket innhentet en rapport fra utrederfirma bl.a. for å avklare om forsikrede brukte sikkerhetssele. I rapporten datert 29.10.21 står det under pkt. 3. Hendelsesforløp:

[...] Føreren husker ikke så mye av hendelsen, men mener hun observerte en elgku med kalv på høyre side av veien. Hun antar videre at hun gjorde en unnamanøver for disse og dermed havnet i grøfta på venstre side av veien. Bilen har gått ned i grøfta og krysset en stikkvei, hvilket gjorde at bilen hoppet og landet i grøften på andre siden av stikkveien. Sannsynligvis landet den med fronten først, og denne gravde seg litt ned i bakken hvilket gjorde at bilen vippet rundt forlengs og landet på siden et stykke lengre bort. Føreren ble funnet noe forbi bilen og lengre inn i skogen etter uhellet. Fartsgrensen på stedet er 80 km/h.

Ved et av bildene står det: "[...] Etter min mening sannsynliggjør disse sporene at det har vært en unnamanøver og at denne er årsaken til utforkjøringen." Ved et annet bilde står det: "Føreren ble funnet et stykke videre forbi bilen, noe lengre vekk fra veien, i det området den røde pilen peker mot. Hun var sterkt skadet og har neppe kommet seg dit av seg selv." Videre siteres:

6. Konsekvens av manglende bruk av sikkerhetssele.

I en rundvelt som denne vil sannsynligheten for å kunne få en personskada absolutt være tilstede, enten man bruker sikkerhetssele eller ei. Fordelen med selebruk er at man da blir værende i setet og får nytte av airbagger, beltestrammere og bilens øvrige sikkerhetssystemer.

Man vil kunne bli kastet fram og tilbake innenfor beltets ramme, slik at man kan slå hode/skulder mot siderute/dørkarm, men det skal ikke være mulig å f.eks. slå hodet i rattet.

Sitter man ikke i sele er det ingen begrensninger i hva slags skader man kan få. Det er da store muligheter for å bli kastet rundt og kolliderer innvendig med vegger, tak og interiør samt å bli kastet ut gjennom et vindu, og da kan man treffe hva som helst. I verste fall kan man få bilen over seg etter å ha blitt kastet ut.

Teknisk sett kan vi ikke beregne hvor økt risikoen for personskader med beltebruk kontra uten beltebruk er. Det er imidlertid hevet over enhver tvil at skadepotensialet uten bruk av belte er vesentlig høyere enn skadepotensialet med beltebruk.

7. Konklusjon.

Uhellet skyldes sannsynligvis en unnamanøver, gjerne for elg. Føreren har etter all sannsynlighet pådratt seg en vesentlig del av sine skader som følge av manglende beltebruk.

Foretaket varslet 11.11.21 avkortning på maksimalt 30 %, under henvisning til at skaden skjedde som følge av at hun handlet grovt uaktsomt da hun kjørte bil i en 80-sone uten å bruke bilbelte, jf. fal. § 13-9, forsikringsbevis og vilkårspkt. 5.8.

Foretaket reduserte avkortningen 30.3.22 til 20 %, under henvisning til skadeomfanget.

I erklæring fra rådgivende lege spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering J. fremgår bl.a. følgende:

3: Betydningen av manglende bruk av bilbelte.

Tatt i betraktning hendelsesforløp, og skadene [forsikrede] pådro seg, er det enkelt å tenke seg hun kunne være blitt drept men positivt at det har gått så pass bra. Jeg er enig i bilsakkyndig vurderingen, at bruk av bilbelte overveiende sannsynlig kunne ha reduserte skadeomfanget.

IF, som har bilansvaret og en førerulykkesforsikring, skrev til forsikrede 30.8.22 at det ville avkorte 20 % under bilansvarsforsikringen, men ikke førerulykkesforsikringen. Det ble vist til at det var usikkerhet tilknyttet årsaken til utforkjøringen, som gjorde at erstatningen ikke burde reduseres pga. grov uaktsomhet.

I spesialisterklæring utarbeidet av spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering S. 23.9.22 fremgår varige plager tilknyttet skade i ryggmargen, lette nevrologiske utfall, hodeskade og bruddskade i høyre hånd. Da det gjaldt sikkerhetsbeltebruk skrev spesialisten: "[...] Etter min skjønnsmessige

vurdering er det mindre sannsynlig at hun hadde greid å klatre ut av bilen og bevege seg 10-15 meter bortover skogsterreng. [...]". Under Sammendrag fremgår at "[...] Ulykken har medført en skaderelatert og sannsynlig varig medisinsk invaliditetsgrad på 40 % etter samordning. Ulykken har sannsynligvis også redusert hennes funksjonsnivå i forhold til arbeid, og det anbefales en gradvis nedtrapping av aktiviteten frem mot pensjonslivet og videre mulig drift av gården. [...]"

I brev 28.12.22 fremgår at saken er vurdert tre ganger av rådgivende leger i et konsultentselskap:

14.07.22 - ... J. - vmi 15 % [...]
31.07.22- ... B. - vmi 15-20 % [...]
08.11.22 - ... H.- vmi 20 [...]

Foretaket utbetalte basert på en invaliditetsgrad på 36 % vmi, men med 20 % avkortning, og med G slik den var før endringen i 2020.

Forsikrede klaget til Finansklagenemnda 25.5.23. I klagen fremgår at det aksepteres at det legges til grunn at bilbelte mest sannsynlig ikke ble benyttet.

I klagesvaret fremgår følgende vedrørende bruk av eldre G:

(Forsikringstaker) og LK inngikk en forsikringsavtale fra 01.10.2017, hvor alle ulykkes- og gruppelivsforsikringen kollektivt ble flyttet fra Gjensidige til LK. Avtalen innebærer at alle avtaler har hovedforfall pr 01.10. hvert år. Forsikringen er priset, etter avtale med (forsikringstaker), på en slik måte at forsikringssummen ikke endrer seg i forsikringsåret og skader skal gjøres opp med den G verdi som til enhver tid står på forsikringsbeviset. Dette skjer selv om en skade skulle inntreffe etter 01.05 i forsikringsåret.

... avtalen er en meget stor avtale og fornyelser kjøres samlet i august, mens hovedforfall da er 01.10. I 2020 ble ny G først lasert i september og det medførte at (forsikringstaker) og LK ble enige om å fornye avtalen i sin helhet med gammel G verdi. Forsikringspremien ble dermed ikke regulert i takt med noen ny G verdi, og det ble derfor besluttet, i enighet med (forsikringstaker), at gammel G verdi også skulle gjelde frem til hovedforfall den 01.10.2021.

I forsikringsbeviset er forsikringssommene knyttet opp mot folketrygdens grunnbeløp - G. Der står det også at "G = kr 99 858", som var grunnbeløpets størrelse frem til det ble endret av regjeringen 2.9.20, med virkning tilbake til 1.5.20. G ble da endret til kr 101 351.

I vilkårene står det at: "Der forsikringssummen er G-regulert, legges G-verdi ved siste hovedforfall til grunn ved erstatningsberegningen."

Forsikrede har i det vesentlige anført at manglende bilbeltebruk, hvis det ellers ikke foreligger skjerpende forhold, ikke innebærer at forsikrede har vært grovt uaktsom, og det er da ikke grunnlag for avkortning iht. fal. § 13-9. Grov uaktsomhet forutsetter et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. I Rt-2005-887 (Bilbeltedommen) ble det lagt til grunn at skadelidte som ikke benyttet bilbelte normalt ville være mer enn lite å bebreide og at grunnvilkåret for avkortning under bal. var oppfylt. Ut fra førers skyld og omfanget av skadene ble det likevel ikke foretatt avkortning. Høyesterett uttaler seg ikke direkte om manglende bilbeltebruk isolert sett innebar at det forelå grov uaktsomhet, men i avveiningen av skadevolder og skadelidtes skyld fremheves det at fører hadde opptrådt grovt uaktsomt og at dette tilsa at avkortning ikke skulle finne sted. En slik skyldifferansevurdering hadde vært mindre naturlig å foreta hvis også skadelidtes forhold ble vurdert som grovt uaktsomt.

I nemndspraksis er utgangspunktet også at hvis det ikke foreligger andre skjerpende forhold enn manglende bilbeltebruk så anses det ikke som grovt uaktsomt, jf. AKN-2254. Dette synspunktet er fulgt opp i senere nemndspraksis jf. AKN-2290, hvor det nettopp forelå andre, markert skjerpende forhold. Det antas at Ifs standpunkt om å ikke avkorte i denne saken nettopp bygger på en vurdering av nemndspraksis. Nemndspraksis synes derfor også å ha festnet seg i bransjen og være uttrykk for en bransjenorm.

Den generelle tendensen i medvirkningslæren er også at det skal mer til for at det foretas avkortning, og at når det foretas er det med en mer moderat avkortningsgrad som fastsettes sml. med tidligere. Se Rt-2014-1192, som riktig nok gjaldt passiv identifikasjon ved promillekjøring, men hvor den generelle tendensen med en mer liberal holdning til skadelidtes medvirkning vektlegges i totalvurderingen.

Unnlatelse av å benytte bilbelte er altså i seg selv ikke grovt uaktsomt. Det er ikke holdepunkter for, og heller ikke anført at det har vært for høy hastighet eller foreligger andre skjerpene forhold i saken. Selve ulykken skyldes en akutt unnamanøvrering som hun ikke kan bebreides for. Det foreligger følgelig ikke grov uaktsomhet.

Subsidiært bør det uansett ikke finne sted noen avkortning ut fra en totalvurdering. Skadenivået i denne saken er sammenlignbart med Bilbeltedommen, og årsaken til ulykken skyldes forhold hun ikke kan bebreides for.

Endelig anføres at en avkortning på 20 % er for høy. Sammenligner vi skadelidtes forhold i denne saken med f.eks. Rt-2000-1811 (Finanger I) hvor avkortningen ved å sitte på med en promillekjører ble satt til 30 % under ulykkesforsikringen, fremstår en avkortning på 20 % for manglende bilbeltebruk som helt uproporsjonal.

Når det gjelder beregningen av forsikringssummen anføres at korrekt grunnbeløp er kr 101 351, ikke kr 99 858. G-verdi ved siste hovedforfall legges til grunn ved erstatningsberegningen I forsikringsbeviset er hovedforfall angitt til 1.10. Det legges til grunn at dette er 2020. G på dette tidspunkt var kr 101 351.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at forsikrede har opptrådt grovt uaktsomt, og at det er grunnlag for 20 % avkortning, jf. fal. § 13-9 og tilhørende vilkårsordlyd og sikkerhetsforskrift.

Ifølge opplysninger fra Trygg Trafikk sine hjemmesider fremgår det blant annet: "Lovverket sier også at i personbil skal det brukes bilbelte og annet utstyr til sikring der det er montert."

Det fremgår klart av utredningsrapporten at hun har blitt kastet ut av bilen under utforkjøringen og dermed blitt påført omfattende skader, som ikke ville ha skjedd om hun hadde brukt bilbelte. Da ville hun blitt sittende fastspennet og skadeomfanget ville vært vesentlig mindre. Airbagene ble også utløst. Det fremgår også av uttalelsene fra de medisinske sakkyndige at hun ble påført mer omfattende skader som følge av at bilbelte ikke ble benyttet.

Opplysningene i politidokumentene, utredningsrapporten, lovpåbud om bruk av sikkerhetsbelte i bil, hastighet på veien hun kjørte (80-km/t) samt uttalelser fra medisinske sakkyndige viser at det er grunnlag for avkortning på 20 %.

Når det gjelder G-verdien ved beregning av forsikringssum, er forsikringen priset, etter avtale med forsikringstaker, på en slik måte at forsikringssummen ikke endrer seg i forsikringsåret og skader skal gjøres opp med den G-verdi som til enhver tid står på forsikringsbeviset. Dette skjer selv om en skade skulle inntreffe etter 1. mai i forsikringsåret. I 2020 ble ny G først lasert i september og det medførte at forsikringstaker og foretaket ble enige om å fornye avtalen i sin helhet med gammel G-verdi. Foretaket har derfor gjort opp helt i tråd med den avtalen det har med forsikringstaker og helt i tråd med den G-verdien som står på forsikredes forsikringsbevis.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om foretaket kan avkorte utbetalingen med 20 %, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 13-9. Saken reiser også spørsmål om hva som er korrekt forsikringssum.

Nemnda ser først på spørsmålet om hva som er korrekt forsikringssum i saken.

Av forsikringsbeviset fremgår det at forsikringssummene er knyttet opp mot folketrygdens grunnbeløp - G. Grunnbeløpet reguleres normalt den 1. mai hvert år.

I beviset står det også at "G = kr 99 858", som var grunnbeløpets størrelse frem til 1. mai 2020. G ble da endret til kr 101 351.

I vilkårene står det at: "Der forsikringssummen er G-regulert, legges G-verdi ved siste hovedforfall til grunn ved erstatningsberegningen."

Siste forfall før forsikringstilfellet var ifølge klagesvaret 1.10.20, og på det tidspunktet var G-verdien altså kr 101 351.

Nemnda forstår at foretaket mener G-verdien oppgitt i forsikringsbeviset må være det avgjørende, da partene som fremforhandlet forsikringsavtalen var enige om "at gammel G verdi også skulle gjelde frem til hovedforfall den 01.10.2021."

Selv om man legger til grunn at disse forhandlende partene var enige om dette, og "gammel" G er opplyst i forsikringsbeviset, har partene imidlertid ikke endret vilkårene. Vilårene legger klart til grunn at det er grunnbeløpets størrelse ved siste hovedforfall som skal legges til grunn ved erstatningsberegningen. Dersom man ønsket å fravike folketrygdens grunnbeløp dette året, kunne partene enkelt skrive dette inn i forsikringsbeviset og vilårene. At det i beviset fremgår en eldre G-verdi, vil sett i lys av ordlyden i vilårene, normalt tolkes som en forglemmelse fra foretaket ved fornyelse av forsikringsbevisene.

Samlet sett må forsikrede altså ha rimelig grunn til å tro at det er G ved siste hovedforfall som skal legges til grunn ved beregningen, altså kr 101 351.

Det neste spørsmålet for nemnda blir om foretaket kan avkorte utbetalingen med 20 %, jf. fal. § 13-9.

Det følger av fal. § 13-9 at foretakets ansvar kan settes ned eller faller helt bort dersom den forsikrede grovt uaktsom har "fremkalt forsikringstilfellet eller økt skadens omfang".

For at en handling eller unnlatelse skal anses som grovt uaktsom, må det etter rettspraksis foreligge et "markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende altså er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet", jf. Høyesteretts dom inntatt i Rt-1989-1318.

Det er foretaket som må sannsynliggjøre at vilårene for avkortning er oppfylt, og det er i utgangspunktet tilstrekkelig med alminnelig sannsynlighetsovervekt, jf. HR-2016-2579-A (se særlig avsnitt 33). Tidsnære beskrivelser tillegges særlig vekt, jf. Rt-1998-1565.

Et fellestrekk ved dommene om grov uaktsomhet er at skaderisikoen er betydelig og at handlingsalternativene er klare. Typisk ved at skadevolder unødige unnlater å forholde seg til en særlig risiko.

I denne saken viser dokumentasjonen at forsikrede kjørte uten sikkerhetsbelte på en vei med fartsgrense på 80-km/t. Forsikrede var på vei til en auksjon, det var fine kjøreforhold, og ulykken inntraff på en rett strekning etter en svak venstre sving, og sannsynligvis i form av en unnamanøver. Det er ingen konkrete opplysninger om farten hun faktisk kjørte i, men sett hen til forholdene, at hun skulle rekke en auksjon, fartsgrensen og "normal" kjøring under slike forhold, legger nemnda til grunn at hun sannsynligvis kjørte rundt fartsgrensen. Det fremgår av avhøret at forsikrede var kjent med at det var "mye elg i området hun kjørte ut".

Sikkerhetsbelte er regnet som det viktigste sikkerhetsutstyret i bil, og er derfor lovpålagt. I Rt-2005-887 (Bilbeltedommen) uttaler Høyesterett følgende om bruk av sikkerhetsbelte:

26) Selv om aktsomhetsspørsmålet i vår sak etter dette må vurderes konkret, er det naturlig å ta utgangspunkt i en mer generell vurdering av unnlatt bruk av bilbelte. Ifølge Statens vegvesen er bilbeltet det enkleste og mest effektive hjelpemiddel for å redusere antall skadde og drept i trafikken. I en presentasjon av bilbeltebruksundersøkelsen 2004 fra Statens vegvesen datert 3. november 2004 uttales det:

Bruk av bilbelte ved en trafikkulykke reduserer sannsynligheten for personskader og er med på å gjøre skadene mindre alvorlige. I følge Trafikksikkerhetshåndboken vil bruk av bilbelte redusere sannsynligheten for å bli drept med 40-50% for fører og forsetepassasjerer og med ca 25% for baksetepassasjerer. En får samme reduksjonstall når det gjelder virkningen på alvorlige skader. Når det gjelder virkningen på lette skader reduserer bilbeltebruk sannsynligheten med omkring 20-30%.

...

(29) På bakgrunn av den betydning bilbelter har for å øke trafikksikkerheten og den utbredelse bilbeltebruken har oppnådd i de senere år, og videre under hensyn til de offentligrettslige regler og tiltak omkring bilbeltebruk, påbud, gebyrplikt, kampanjer, mener jeg at manglende bruk av bilbelte må anses som et klart brudd med normal og akseptert opptreden i forbindelse med bilkjøring. Etter min mening innebærer dette at unnlatt bruk av belte under kjøring må regnes som en uaktsomhet, som overskrider "den mer dagligdagse og uskyldige aktløyse". Dette bør være den alminnelige regel. Unntak kan nok tenkes, men krever en spesiell begrunnelse.

Høyesterett klassifiserer altså manglende bruk av bilbelte som "et klart brudd med normal og akseptert opptreden i forbindelse med bilkjøring" og at "unnlatt bruk av belte under kjøring må regnes som en uaktsomhet, som overskrider "den mer dagligdagse og uskyldige aktløyse"", som altså er terskelen for "mer enn lite å legge til last".

Statens vegvesen opplyser på sine hjemmesider at bilbelte er "livredder nummer én i trafikken", og i 2022 brukte 98,2 % av førere og forsetepassasjerer bilbelte. Videre opplyses det at 35 % av dem som omkom i trafikken i 2021 ikke brukte bilbelte eller brukte bilbeltet feil. Til illustrasjon nevnes også at å kollidere i 70-km/t uten bilbelte tilsvarer et fall på 19 meter, og å kollidere i 90-km/t tilsvarer et fall på 32 meter. I denne saken er det ikke tale om en kollisjon, men illustrasjonene er egnet til å vise frem hvilken særlig risiko manglende bilbeltebruk og høy fart utgjør. Den særlige faren som bruk av motorvogn utgjør, er begrunnelsen for den særlige ansvarsordningen vi finner i bilansvarsloven. Ved å unnlate å bruke bilbelte på en veistrekning med 80-km/t, og med kjent elgfare, har forsikrede utsatt seg for en betydelig skaderisiko. Bilbelte er en lovpålagt sikkerhetsforskrift nettopp fordi bruk av sikkerhetsbelte gir gode muligheter for skadeforebygging, og bruk av bilbelte utpeker seg som et klart handlingsalternativ. En innvending om at manglende bilbeltebruk kan skyldes en forglemmelse, kan etter nemndas ikke medføre at unnlatt bruk av sikkerhetsbelte ikke anses som et markert avvik fra det forsvarlige. Bruk av motorvogn krever særlig oppmerksomhet knyttet til det farekompleks som bruk av motorvognen utgjør, og bruk av bilbelte for alle passasjerer er sjåførens ansvar. Manglede sikring i bil medfører at sjåføren unødig unnlater å forholde seg til en særlig risiko. Nemnda er åpen for at særlige omstendigheter kan føre til en annen vurdering, men kan ikke se at det foreligger noen subjektive unnskyldningsgrunner i denne saken. Det er her tale om en voksen sjåfør med sertifikat, som skal kjøre en planlagt tur til auksjon hun ønsker å overvære.

Slik saken er opplyst for nemnda, fremstår forsikredes manglende bruk av sikkerhetsbelte som grovt uaktsomt.

Det neste spørsmålet er hvilken avkortning foretaket kan foreta.

Avkortningsregelen i fal. § 13-9 er skjønnsmessig. Det vil si at det er opp til nemndas skjønn å fastsette hva som er korrekt avkortning i den konkrete saken. Ved avgjørelsen følger det av bestemmelsens annet punktum at det skal "legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om forsikrede var i selvforskyldt rus, hvilken virkning nedsettelse eller bortfall av foretakets ansvar vil få for den som har krav på forsikringen eller for andre personer som er økonomisk avhengige av

ham eller henne og forholdene ellers".

I denne saken har forsikrede opptrådt grovt uaktsomt, som er en grovere skyldgrad. Formuleringen "skadeforløpet" er uttrykk for et krav om årsakssammenheng. Nemnda anser det som bevist at det er årsakssammenheng mellom den grovt uaktsomme unnlåtelsen av å bruke bilbelte og skadene hun pådro seg i ulykken, jf. Rt-1992-69 (P-pilledom II). Momentene trekker i retning av avkortning.

I avkortningsvurderingen skal det også tas hensyn til "hvilken virkning nedsettelse eller bortfall av foretakets ansvar vil få for den som har krav på forsikringen eller for andre personer som er økonomisk avhengige av ham eller henne". Dette momentet må etter nemndas syn tolkes i lys av at Høyesterett i flere saker har lagt til grunn at det i avkortningsvurderingen under bilansvaret skal foretas en økt vektlegging av sosiale hensyn, jf. bl.a. Rt-2005-887 og Rt-2014-1192.

I denne saken har forsikrede fått en forholdsvis stor personskade, vurdert til mellom 15 og 40 % vmi av fire forskjellige sakkyndige. Dette kan tale for en lav avkortning. Hun har imidlertid fått 80% erstatning under bilansvaret og full utbetaling under en førerulykkesforsikring. Det er samlet sett ikke dokumentert at en 20 % avkortning under denne ulykkesforsikringen vil ha en særlig negativ virkning på forsikrede eller "eller for andre personer som er økonomisk avhengige av ham eller henne", jf. fal. § 13-9 tredje setning.

Etter en samlet vurdering fremstår ikke 20 % avkortning som for høy.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).